

انگلستان

United Kingdom

تالیف:

احمد علامه فلسفی

By: Ahmad Allameh Falsafi

سرشناسه: علامه فلسفی، احمد
 عنوان و نام پدیدآورنده: انگلستان = United Kongdom / تالیف: احمد
 علامه فلسفی مشخصات نشر: تهران، فراروان شناسی، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری: ۳۰۰ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول، عکس، نمودار .
 شابک: ISBN :978-600-6170-40-4
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 موضوع: انگلستان
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ الف ۸ / ۵ / ۲۷ DA
 رده بندی دیویی: ۹۴۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۱۷۶۸۰

شناسنامه کتاب

نام کتاب: انگلستان
 مولف: احمد علامه فلسفی
 ناشر: انتشارات فراروان شناسی
 مدیر انفورماتیک انتشارات : مهندس احمد رضا علامه فلسفی
 خدمات رایانه ای: صدیقه حیدری
 قطع: رقعی
 شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
 چاپ و صحافی: پیشگام
 نوبت چاپ اول: ۱۳۹۴ - تهران
 شابک: ISBN : 978-600-6170-40-4
 قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

«حق چاپ محفوظ»

www.fararavanshenasi.ir

Tel : 09385368577

Email: falsafi557@yahoo

فهرست عناوین مطالب

مقدمه	۷
ساختار و موقعیت اقتصادی انگلستان	۱۵
دوران انگلستان	۱۶
ساختار جغرافیایی انگلستان	۱۷
A- جغرافیای طبیعی:	۱۲
B- جغرافیای انسانی:	۱۶
جغرافیای سیاسی:	۱۸
تاریخ اجمالی بریتانیا	۲۵
دوره آنگلوساکسون ۱۰۶۶ اوایل قرن پنجم	۲۵
قرون وسطی (۱۴۸۵) ۱۰۶۶ میلادی):	۲۶
امپراتوری بریتانیا:	۲۷
جدول لیست نخست وزیران انگلستان	۳۴
دیوید ویلیام داندل کامرون نخست وزیر انگلیس	۴۸
۱ - امور فرهنگی:	۵۱
برگزاری فستیوال های هنری:	۵۱
فیلم و سینما :	۵۲
مراکز فرهنگی:	۵۲
موزه های انگلیس:	۵۴
اهم آثار تاریخی باستانی:	۵۶
مهمترین روزنامه های انگلیس:	۵۸
رادیو و تلویزیون :	۵۹

نگاهی به فرایند اقتصادی:.....	۵۹
ساختار حکومتی انگلستان.....	۶۶
مهمترین احزاب سیاسی انگلیس:.....	۷۱
تاریخ روابط ایران و انگلیس :.....	۷۳
روابط در دوران صفویه:.....	۷۴
سلسله افشاریه:.....	۷۷
سال ۱۱۷۶ هجری شمسی (۱۷۶۳ میلادی) سلسله زندیه:.....	۷۷
سال ۱۲۰۹ هجری (۱۷۹۴ میلادی) دوران سلسله قاجاریه :.....	۸۳
انعقاد قرارداد دولت ناصرالدین شاه با دولت انگلیس:.....	۸۷
۱۹۰۱ میلادی-امتیاز دارسی:.....	۸۸
روابط ایران و انگلیس (۱۳۰۴ - ۱۱۷۹ هجری شمسی):.....	۸۸
مداخلات انگلیس در شکست انقلاب مشروطه ایران:.....	۹۰
۳ اسفند ۱۲۹۹ هجری شمسی-به قدرت رسیدن رضاشاه:.....	۹۵
قرارداد الحاقی گس- گلشائیان در دوره دولت ساعد مراغه ای:.....	۱۰۵
اوضاع و احوال ایران بعد از خاتمه جنگ جهانی دوم.....	۱۰۶
اوضاع ایران در زمان ترومن ، رئیس جمهور آمریکا.....	۱۰۶
۲۱ شهریور ۱۳۲۶ هجری- لغو مقاوله نامه با ساد چیکف:.....	۱۰۸
روابط انگلیس با ایران در دوره محمدرضا شاه :.....	۱۰۹
۱- ملی شدن صنعت نفت ایران:.....	۱۰۹
دوره احمد قوام السلطنه:.....	۱۰۹
۷ بهمن ۱۳۲۷ - دوره دولت عبدالحسین هژیر:.....	۱۱۰
شرایط انتصاب سپهبد علی رزمآرا به مقام نخست وزیری و نیز دیدگاه و عملکرد او.....	۱۱۱
۱۸ اردیبهشت ۱۳۳۰ هجری - دوره نخست وزیری دکتر محمد مصدق:.....	۱۱۵
۱-پیشنهاد بازیل جکسون،معاون شرکت نفت ایران و انگلیس:.....	۱۱۷

- ۲- پیشنهاد ریچارد استوکس: ۱۱۸
- ۳- پیشنهاد بانک جهانی: ۱۱۸
- ۴- نخستین پیشنهاد مشترک انگلیس و آمریکا: ۱۱۹
- ۵- دومین پیشنهاد مشترک انگلیس و آمریکا: ۱۲۰
- ۳۰ خرداد ۱۳۳۰ - اعلام رسمی ملی شدن صنعت نفت ایران: ۱۲۰
- نقش انگلیس در ایجاد کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲: ۱۲۱
- هدف از سفر ریچارد نیکسون به ایران ۱۲۱
- واکنش نواب صفوی نسبت به مسئله انعقاد پیمان نظامی سنتو ۱۲۴
- حسین علاء نخست وزیر، مسئول امضاءکنندهی پیمان نظامی سنتو مورد هدف قرار گرفت ۱۲۵
- جدا سازی بحرین از سرزمین ایران: ۱۲۶
- روابط جمهوری اسلامی ایران و انگلیس - پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷: ۱۲۷
- انتخاب مهندس مهدی بازرگان به عنوان نخست وزیر موقت جمهوری اسلامی ایران: ۱۲۸
- بحران هایی در روابط بین ایران و انگلیس ۱۲۸
- سال ۱۳۶۲ ارسال تسلیحات شیمیایی از طریق انگلستان به صدام حسین علیه رزمندگان ایران: ۱۳۰
- سال ۱۳۶۳ - برگزاری سمپوزیوم روابط خلیج فارس و غرب در ۱۲۵ سال گذشته در لندن: ۱۳۰
- دولت انگلیس، حسین ملائک را به عنوان کاردار ایران در لندن نپذیرفت: ۱۳۱
- ۱۳۶۷ هجری - تصویب قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد: ۱۳۳
- ۱۳۶۹ هجری - تغییر موضوع انگلستان در بهبود روابط فی ما بین: ۱۳۴
- سال ۱۳۷۱، نشریه انگلیسی ایندپندنت: ۱۳۵
- ۱۳۷۱ هجری - روند بهبود روابط ایران و انگلیس و اروپا: ۱۳۶

- ۱۳۷۳ هجری - (۲۸ آوریل ۱۹۹۴) - تیرگی مجدد روابط فی مابین: ۱۳۶
- ۳ فروردین ۱۳۶۸ - باز داشت ۱۵ نظامی انگلیس از ناو جنگی کورناوال در خلیج فارس: ۱۳۶
- ۱۳۷۶ هجری - سیاست تنش زدایی دوره سید محمد خاتمی: ۱۳۷
- ۱۳۸۴ هجری - انتخاب آقای احمدی نژاد به ریاست جمهوری ایران : ۱۳۷
- ۱۳۸۸ هجری - (۱۸ ژوئن ۲۰۰۹ میلادی) مسدود کردن دارایی های ایران توسط انگلیس: ۱۳۸
- ۱۳۸۸ - دخالت انگلیس در امور داخلی ایران: ۱۳۹
- ۲۸ ژوئن ۲۰۰۹ - دستگیری ۹ نفر از کارمندان ایرانی در سفارت انگلیس در تهران: ۱۴۰
- ۱۳۹۰ هجری- حمایت انگلیس از قطعنامه شورای حقوق بشر علیه ایران: ۱۴۲
- ۱۳۹۰- دوره سفیر انگلیس در تهران ، دومینیک جان چیلکات: ۱۴۳
- ۱۳۹۰ ماه آذر - تظاهرات دانشجویان در مقابل سفارت انگلیس در تهران: ۱۴۴
- ۱۳۹۰ ماه آبان (نوامبر ۲۰۱۱) تصویب قطعنامه شورای احکام سازمان بین المللی انرژی اتمی علیه ایران: ۱۴۵
- ۱۳۹۱ ماه آذر - صدور قطعنامه های یک جانبه سیاسی حقوق بشر علیه ایران: ۱۴۶
- ۱۳۹۱ - دیدار وزرای خارجه ایران و انگلیس: ۱۴۶
- ۲۰ ژانویه ۲۰۱۲ - دوره جدید تحریم ها علیه ایران: ۱۴۷
- اتحادیه اروپایی در اکتبر ۲۰۱۲، تحریم های جدیدی علیه ایران و سوریه وضع کرد از جمله : ۱۴۹
- گزارش روزنامه ایندیپندنت در بهمن ۱۳۹۲ مبنی بر شکایت ایران علیه انگلیس: ۱۴۹
- * ضمیمه* ۳۱۴ - ۱۵۶

به نام خدا

مقدمه

مهاجران انگلیسی در سال ۱۵۸۳ میلادی در سرزمین آمریکای شمالی استقرار یافتند و در اوایل قرن هفدهم، شرکت هند شرقی انگلیس توسط امپراتور بریتانیا در آمریکای شمالی تاسیس شد.

امپراتوری بریتانیا به انگلیسی British Empire موسوم است و به مجموعه قلمروها، مستعمرات، متعلقات و مناطق تحت حکومت پادشاهی متحد بریتانیای کبیر گفته می‌شود که بنیان آن از سده‌های ۱۶ و ۱۷ میلادی آغاز شد و تا پایان قرن بیستم ادامه داشت.

امپراتوری بریتانیا در سال ۱۸۳۹ عدن و هنگ کنگ، در سال ۱۸۷۵ کانال سوئز، در سالهای بین ۱۸۸۰ الی ۱۹۰۰ مالیا، بورئو، بخشی از کشورهای آفریقایی از جمله گینه جدید و بیش از یکصد جزیره در اقیانوس کبیر را به تصرفات و مستعمرات خود افزود.

امپراتوری بریتانیا در دوران اوج استعمارگرانه خود، به بزرگترین امپراتوری تاریخ تبدیل شد و برای بیش از یک

قرن ابرقدرت به شمار می‌رفت. مساحت نواحی تحت حکومت امپراتوری بریتانیا در سال ۱۹۲۲ به بیش از ۳۳ میلیون کیلومتر مربع و با جمعیت امپراتوری به بیش از ۴۵۰ میلیون نفر رسید، و بدین ترتیب امپراتوری بریتانیا با ماهیتی استثمارگرانه و نیز با خوی استکباری در تاریخ بر بیش از یک چهارم از خشکی‌های کره زمین و یک چهارم جمعیت جهان در آن دوران از جمله : بر پهناورترین سرزمین‌ها مانند کانادا ، استرالیا ، نیوزلند و هندوستان یکی از پر جمعیت‌ترین مستعمرات خود تسلط داشت و پرچم بریتانیا در این کشورهای مستعمره در اهتزاز بود. در این حال پرچم ملی انگلستان (یونیون جک) ، در سراسر خاک این سرزمین ، ایرلند شمالی ، شبه جزیره جبل الطارق در مجاورت دریای مدیترانه ، نواحی جنوب جزیره ایبری و اسپانیا ، ۱۲/۵ کیلومتری سواحل آفریقا ، هنگ کنگ ، جنوب چین ، کنار دریای چین جنوبی و جزایر فالکلند یا مالویناس در مجاورت کشور آرژانتین در آمریکا لاتین در اهتزاز است .

پس از جنگ جهانی اول ، آفریقای شرقی ، کامرون ، بخشی از توگو ، آفریقای جنوب غربی آلمان ، عراق ، فلسطین و نیز بخشی از متصرفات آلمان در اقیانوس کبیر تحت قیمومیت امپراتوری بریتانیا در آمدند .

بعد از خاتمه جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۸ ، فلسطین ، در سال ۱۹۴۹ هندوستان و ایرلند جنوبی از تحت سلطه بریتانیا خارج شده و استقلال خود را کسب کردند .

بریتانیا با حدود ۶۴ میلیون نفر جمعیت و با مساحت ۶۱۰ ، ۲۴۳ کیلومتر مربع یعنی حدود یک هفتم مساحت خاک سرزمین ایران ، در سواحل شمال غربی اروپا واقع شده است و توسط دریای شمال از شبه جزیره اسکاندیناوی و هلند، و توسط کانال مانش از فرانسه جدا می گردد. این کشور از دو جزیره اصلی تشکیل شده است؛ جزیره اصلی و بزرگ تر «بریتانیای کبیر» نامیده می شود و شامل (انگلستان » انگلند » با جمعیت ۵۳،۵۰۰،۰۰۰ است.)، (اسکاتلند با جمعیت ۵،۵۰۰،۰۰۰ نفر) ، (ولز با جمعیت ۳،۱۰۰،۰۰۰) و جزیره ً دیگر ایرلند است که توسط دریای ایرلند از بریتانیای کبیر جدا می شود و شامل (ایرلند شمالی با ۲ میلیون نفر) و (جمهوری ایرلند در جنوب) می باشد .جمهوری ایرلند (ایرلند جنوبی) یک کشور مستقل و عضوی از اتحادیه اروپا است و بخشی از کشور بریتانیا محسوب نمی شود. پایتخت این کشور لندن با جمعیتی بالغ بر ۹ میلیون نفر با احتساب حومه می باشد .

پادشاهی متحد ،کشوری توسعه یافته است و دارای ششمین اقتصاد بزرگ دنیا براساس تولید ناخالص داخلی و هشتمین اقتصاد دنیا بر پایه ً برابری قدرت خرید است. این پادشاهی نخستین کشور صنعتی دنیا است و در طول سده ۱۹ و اوایل سده ۲۰ ، ابر قدرتی بلامنازع در سطح بین الملل به شمار می رفت .این کشور هنوز هم در عرصه های اقتصادی، فرهنگی، نظامی، علمی و سیاسی دارای قدرت گسترده بین المللی است و

جزو معدود اعضای ثابت دارای حق وتو در شورای امنیت سازمان ملل متحد از زمان پیدایش آن در سال ۱۹۴۶ است. این کشور یکی از قدرت‌های شناخته‌شده‌ی دارای تسلیحات جنگ‌افزار اتمی در جهان است و از لحاظ هزینه‌های نظامی رتبهٔ چهارم جهان را دارد.

بریتانیا در بیش از چهل پیمان و سازمان‌های مهم اقتصادی منطقه ای و بین‌المللی عضویت دارد از جمله عضو اتحادیه اروپا ، و پیش از آن عضو جامعه اقتصادی اروپا از زمان پیدایش آن در سال ۱۹۷۳ بوده است. همچنین بریتانیا، عضو اتحادیه کشورهای همسود، شورای اروپا، جی۷ ، گروه هشت ، گروه ۲۰ ، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه و سازمان تجارت جهانی نیز می‌باشد.

بریتانیا توسط حکومت سلطنت مشروطه مبتنی بر نظام پارلمانی به مرکزیت لندن اداره می‌شود .

روابط ایران و انگلیس

تاریخ روابط میان ایران و انگلیس از نیمه دوم قرن سیزدهم میلادی مطابق با اواخر قرن هفتم هجری، یعنی هفتصد سال قبل در دوران **اردشیر شاه** نواده هلاکو خان مغول، زمامدار ایران با پادشاه انگلیس به نام **ادوارد اول** آغاز شد. بویژه این روابط از اواخر دوران **ایلخانیان** در ایران و **ادوارد ششم** در بریتانیا شکل گرفت.

پادشاه انگلستان چون از جنگ های دویست ساله خود با کشور های اسلامی برای آزادی اورشلیم خسته و فرسوده شده بود لذا مصمم گشت تا با برقراری دوستی و همکاری با سلاطین مغول در ایران و با همکاری کمک آن ها ، بتواند موجبات زوال و اضمحلال دول اسلامی را فراهم سازد .

سراسر قرن نوزدهم، دوره مسابقات استعمارگران و استثمارگران و درصدر آن ها انگلستان برای تصرف و تصاحب هر چه بیشتر مستعمرات خود در اقسا و نقاط جهان در رقابت با سایر قدرت ها بشمار می رفت.

از یک طرف انگلستان بخاطر اتصال به هندوستان مستعمره خود، به موقعیت ژئو پلتیک ایران نیازمند بود و از طرف دیگر روسیه براساس وصیت استعمارگرانه رژیم تزار گذشته خود برای تصرف آب گرم حوزه خلیج فارس با رقیب خود یعنی انگلستان در جدال قرار داشت.

جک استراو ، وزیر خارجه پیشین انگلیس در نشست نمایندگان پارلمان این کشور درباره کشورمان گفت :

« تاریخ روابط ایران و انگلیس نشان می دهد که مردم این کشور حق دارند به ما بی اعتماد باشند. وی با اشاره به سابقه تمدن سه هزار ساله ایران و همچنین تفکر شیعی حاکم بر این کشور، گفت: این مثل که «پشت هر پرده ای یک انگلیسی مخفی شده»، مثلی رایج در فارسی است. اگر از دید ایرانی ها نگاه کنیم، می توانیم دلیل این تفکر را بیابیم. از اواخر قرن ۱۹ به بعد، ما روابط با ایران را تنها از دید مراکنتیلیستی و استعماری نوین نگاه کردیم.»

استراو افزود: « ایران به دو حوزه نفوذ، یکی تحت روس تزاری و دیگری تحت پادشاهی متحد، تقسیم شده بود. در اوایل قرن گذشته، شرکت «دی آرکی پترولیوم»، که بعدا به بریتیش پترولیوم تبدیل شد، امتیازات ترجیحی گسترده ای از دولت ایران گرفته بود. پس از آن هم، ما در برکناری سلسله

قاجار و روی کار آوردن رضا شاه، نقش اساسی داشتیم. ما مشترکا با اتحاد جماهیر شوروی برای ۵ سال، از ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۶، ایران را اشغال کردیم. پس از آن هم ما و ایالات متحده با موفقیت برای برکناری مصدق از نخست‌وزیری در سال ۱۹۵۳، توطئه کردیم.»

وی ادامه داد: «با وجود آنکه نشانه‌های بسیاری وجود داشت و کافی بود ما آنها را جلدی بگیریم، که نشان می‌داد شاه رژیم‌ی رو به زوال و فساد را رهبری می‌کند و به احتمال فراوان این رژیم فرومی‌پاشد، سابقه رقت‌بار خود را با حمایت از او ادامه دادیم. یک سال پس از انقلاب اسلامی، جنگ ایران و عراق آغاز شد، که به اذعان عمومی، در آن عراق تجاوزگر و ایران قربانی بود. اما غرب، از جمله پادشاهی متحد، طرف تجاوزگر را گرفت.»

نگاهی به تاریخچه پرفراز و نشیب روابط ایران و انگلیس بویژه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، از جمله در فاصله‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰ به واسطه اتخاذ سیاست مداخله جویانه بریتانیا در ایران، دچار تنش شدید گردید و منجر به تعطیلی سفارت شد و در پی آن، تشدید منافشه هسته‌ای و تصویب تحریم‌های ظالمانه علیه ایران اعمال گردید که نشان می‌دهد تنظیم روابط دیپلماتیک اساسی به منظور ایجاد توازنی در روابط سیاسی با این کشورچندان آسان نبوده و نخواهد بود. اما اگر دولت انگلیس با توجه به بیداری، آگاهی و تحولات روز افزون استقلال طلبانه مردم جهان و نیز با درک صحیح و عمیق نسبت به رعایت احقاق حقوق حق ملت بزرگ ایران که قریب به چندین هزار سال صاحب و وارث تاریخ، اندیشه، فرهنگ، علم و تمدن درخشان می‌باشد، با احترام و تکریم رفتار کند، نه با تحریم، تهدید، تحقیر، فشار و نه مبتنی بر مشی استثمارگرانه متعلق به دوران قرن نوزدهم! بلکه بر اساس احترام متقابل

عمل نماید ، بدیهی است برقراری روابط مسالمت آمیز دو جانبه پایدار ، آسان و ادامه آن امکان پذیر خواهد بود .

با توجه به اینکه روابط ایران با اتحادیه اروپا بسیار مهم است و انگلستان یکی از اعضای مهم اتحادیه اروپا می باشد ، لذا گسترش روابط ایران با اتحادیه اروپا ، شامل روابط گسترده تر با انگلستان هم می تواند باشد .

اینک در کتاب حاضر تحت عنوان « انگلستان » ، مولف کوشیده است با تحقیق و مطالعه مقتضی بر اساس مستندات موجود ، آن را به رشته تحریر و تدوین در آورد که امید است مورد استفاده پژوهشگران و علاقمندان قرار گیرد .

باسپاس و احترام

احمد علامه فلسفی